

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

COSTIN DUȚU

SUTURĂ DE GÂND

Gândim diferit, dar împreună

CUPRINS

<i>Prefață</i>	7
Anamneza unei cărți	11

PACIENT LA FEREASTRĂ

Întâmplare cu pacient și doctor	19
Clisme și mămăligi on-line	23
Momentul vizitei	26
O rudă bătrână, anamneza	29
„Operația de fiere cu laser“/ colecistectomia laparoscopică ..	33
Război cancerului (I)	37
Război cancerului (II)	41
Apendicita și prima iubire	44
Despre hernia inghinală, pe românește	47
De ce înjură, uneori, chirurgii	50
Despre complicație, cu sinceritate	52
Despre anestezie, dinspre chirurgie	56

DE CEALALTĂ PARTE A ZIDULUI

De cealaltă parte a zidului	61
Medic, nu salvator	65
În balansoar	68

Respect pentru oameni și cărți

Voi nu aveți voie să greșiți	70
Despre frică și pericol	73
Smartphone fără asigurare medicală	75
De la tristețe și furie la agresivitate	77
O față simplă, din terapie intensivă	81
Vești proaste, vești bune	83
Incognito printre pacienți	87
Lipsă de concentrare	90
10 sfaturi pentru medicul pacient. Și nu numai	92

CUM SE VINDECĂ OAMENII CARE VINDECĂ?

Cum se vindecă oamenii care vindecă?	97
De la student on-line la rezident on-live	99
Raport de gardă	101
Despre artă, gramatică și marinărie în chirurgie	103
Medic de gardă, ghid de întrebuintare	105
Fața de după gardă	107
Sunetele herniei laparoscopice (fragment...)	109
Rezidenți, rezistenți	111
Oameni care nu se văd, dar nu se uită	114
O poveste cu Ana și Carol	116
Când moare un coleg de spital	119
Gardă de Crăciun	121
Spitalul, într-un alt fel	123

TU, CU TINE

Tu, cu tine	127
Regretabila nesingurătate	129
2084. Disparația cărții	133
Like – plăcere fără durere	137

Răul de lângă noi	139
Omul ca reclamă	142
Viața la 95 de ani	143
Rămânerea în sine	145
Ars poetica, ars chirurgicală	147
<i>Postfață</i> – O zi din viața... unui chirurg	149

Întâmplare cu pacient și doctor

DOMNULE PACIENT,

În momentul în care afli că ai o durere, un simptom sau chiar un diagnostic care te scoate din viața ta obișnuită (uneori chiar din viață), te simți mai mult sau mai puțin singur, fie și înconjurat de prieteni sau rude care îți arată compasiune. Îți spui că nu este adevărat, că nu ți s-a întâmplat ție. Ești temător, trist și furios, nu mai vezi pe nimeni și nimic în jur, nu te mai gândești decât la boala ta, la un nume de medic și un număr de telefon...

„Alo, am numărul de la o verișoară pe care ați operat-o de fiere, vreau și eu o ecografie și să știu când mă puteți opera și pe mine?!“

DOMNULE DOCTOR,

Oricât de bun medic ai fi, când primești un astfel de telefon, știu că e dificil să evaluezi în câteva secunde paturile disponibile din secție, spațiul în programul operator, diagnosticul și bolile asociate ce urmează a fi investigate în vederea viitoarei operații. Îți e cu atât mai

greu să mulțumești prompt presupusul pacient, când îți atârnă de mână un mic școlar, e 7.50 și, printr-o nevinovată complicitate între Ministerul Sănătății și Ministerul Educației, atât raportul de gardă, cât și orele de curs în ciclul primar încep la ora 8.00.

„Bună ziua, nu știu cu cine vorbesc, sunați-mă după ora 15.00.“

Ora 18.00. Domnule doctor, telefonul îți sună în timp ce aranjezi pe bandă produsele la casa supermarketului (din când în când, doctorii și familiile lor se hrănesc și cu alimente, pe lângă whisky sau țigări). Cu o mână reușești cumva să duci telefonul la ureche („dacă e o urgență de la spital?“). În ușoară criză de timp, (vânzătoarea te privește deja înțepător, în așteptarea cartofilor din coș), îți expediezi fără explicații interlocutorul, spunându-i să te sune „mai târziu sau mâine dimineață“.

...

Ora 9.00, la spital. Ești în operație, cu o urgență venită peste noapte. Asistenta de sală nu știe ce să facă mai întâi, să pregătească anestezia sau instrumentarul, și nu mai poate ajunge și la telefonul care sună, sună, sună...

„Un nenorocit, doctoru' ăla de care mi-ai spus. Nici n-au vrut să stea de vorbă cu mine, nu îi pasă decât de bani.“

Situația de sus este extremă, dar credeți-mă, nu rară. Ce putem face?

Să avem, ca pacienți, răbdare și concizie, solicitând telefonic în primul rând câteva minute din timpul medicului,

pentru a ne expune pe scurt necazurile noastre și pentru a programa o consultație. Și doctorii sunt binevoitori, atunci când știu cu cine stau de vorbă. Oferă din timpul lor (dacă și cât au la dispoziție în acel moment) și compasiune (în măsura în care nu depășește puterea lor omenească).

Știu, în general, să stabilească un diagnostic, să recomande un tratament sau să stabilească o indicație chirurgicală, doar DUPĂ ce consultă direct un bolnav, cu eventuale investigații care sunt necesare; nu prin telefon, internet sau printr-o foaie cu analize „prezentată“ de o asistentă care lucrează în spital. Și preferă să recomande ei investigația care să le clarifice diagnosticul, (ecografie, endoscopie, tomografie etc). Medicina nu este un supermarket cu autoservire.

Să avem, ca medici, înțelegere și mai ales claritate atunci când intrăm în contact cu un pacient. Dacă disponibilitatea noastră de moment este limitată de întâmplările vieții sau ale meseriei, trebuie să oferim o posibilitate precisă și la îndemâna bolnavului pentru a fi auzit, consultat și tratat. Nimic nu îi alimentează mai mult teama ca necunoscutul. Iar teama îl conduce cu viteză pe serpentinele furiei, împotriva unui sistem medical care nu este mereu mulțumitor pentru oamenii care, vorba lui Toma Caragiu, „n-au pe cineva“. A stabili un diagnostic greșit sau a trata necorespunzător un pacient sunt erori

medicale; oricât de aproape de perfecțiune ne-ar dori pacienții, învățăm aceste riscuri și încercăm să le micșorăm din momentul în care începem să profesăm. A nu oferi însă posibilitatea unei comunicări deschise omului care îți solicită ajutorul (fie și minima explicație: „Îmi pare rău că nu vă pot ajuta acum, dar vă rog să îl căutați pe colegul X“) este o eroare pe care nu ar trebui să ne-o asumăm.

Și bolnavii și doctorii sunt oameni, nu linkuri pe net, accesibile non-stop și fără restricții. Diferența este făcută și de cuvintele „Vă rog“, „Îmi pare rău“, „Mulțumesc“, „Cu plăcere“.

Clisme și mămăligi on-line

„Am văzut eu pe net că...“

Dreptul la opinie este garantat, dar, ca și libertatea, fără limite care să constituie un reper, nu are valoare. Uneori, o opinie învelită în pseudoștiință poate provoca tragedii atunci când apare pe un ecran.

Nu am nicio calitate să îmi dau părerea despre eficiența pescadoarelor în diferitele regiuni de pescuit, cum nici marinarii (doar un exemplu) nu pot avea o opinie, în CUNOȘTINȚĂ DE CAUZĂ, față de eficiența unor tratamente sau a unor proceduri medicale.

Așa cum sunt interzise anumite subiecte pe facebook (cum să faci o bombă, pornografia infantilă, inclusiv fake-news-uri, în ultimul timp) să ne gândim la responsabilitatea internetului în ceea ce privește viața noastră. Merită?

O simplă căutare a problemelor curente de sănătate vă poate conduce (algoritmul turmei!) spre site-uri care vă scurtează dumneavoastră viața și ne îngreunează nouă meseria.

Colecistită litiazică „tratată“ (pe 6 pagini!) cu mămăligă fierbinte, sare amară, sâmburi de măsline și clisme, toate într-o ordine precisă și dozaj exact. Știință pură! 1 200 000 de accesări. Uite așa primim în gărzi colecistite perforate, pancreatite acute, ictere mecanice!

Constipație „rezolvată“ prin diverse remedii, (inclusiv de „celebrități“ ale micului ecran de pe foarte micile posturi), fără o recomandare de consult sau colonoscopie. Știți câte ocluzii intestinale sau peritonite prin perforații văd medicii, după găleți de laxative oprite de barajul tumorii?

Greută, scădere în greutate, astenie, lipsa poftei de mâncare? „Se rezolvăăăă, doamnă, fără endoscopie sau analize. Cu pase energetice.“ Tiki-taka luni întregi (ani?) cu șansele pacientului, până când cancerul gastric ajunge în stadiul IV, varsă sânge și mai are 4-5 grame de hemoglobină. „Doamnăăăă, nu mai e de mine, mergeți la chirurg!“

„Cum, vreți să vă vaccinați copiii? Nu știți că EI au băgat în vaccin otrăvuri, cipuri și boala vacii nebune? Uite, ca să mă credeți, eu am fost vaccinată!“ Rezultatul: avem zeci de morți de rujeolă!

Atunci când omul are probleme de sănătate e util să se informeze înainte de consult, DACĂ o face de pe site-uri autorizate (ale medicilor/unităților sanitare, nu în bodegi on-line). Întâlnirea medicului cu pacientul va fi astfel mai eficientă – vor porni de la o bază comună.

Ca medici, să nu ne crispăm („găsiți numai prostii pe net“) când pacientul „googăleşte“. O face nu pentru că are

mai multă încredere decât în medic, ci pentru că netul e mai accesibil. Să încurajăm această documentare ca pe o etapă PREGĂTITOARE și nu drept una ÎNLOCUITOARE a consultului medical.

Și poate va veni și timpul când, dincolo de responsabilitatea fiecăruia față de propria persoană, va exista o lege și împotriva dezinformării medicale on-line.

Pedepse? Ce ziceți de clisme, sare amară și mămăligi fierbinți?

Momentul vizitei

În momentul legendarei vizite de dimineață, în salonul încă plin de suferință și de neliniștile de peste noapte, se pot întâlni trei vârtejuri de gânduri.

„La 11.00, am ședință, trebuie să mă grăbesc, anestezistul mă cheamă la sală, dar, înainte, trebuie să dau un telefon și pentru endoscopia lui Ionescu, iar pansamentul lui Popescu nu arată grozav, din nou ne-au schimbat antibioticul la farmacie, au sunat de la Casă că nu ne-au validat două foi...”

„Oare cu cine voi fi în tură azi, trebuie să spăl instrumentarul, iar nu mi-a dat șefa libere, a plecat și Nuți de la Medicală în Franța, mă sună copilul, nu pot să-ți răspund puiul mamei, sunt la vizită cu domnu' doctor, ce-o fi pățit...”

„Domnu' doctor e încruntat azi, ce să-l mai supăr și eu, o fi ajungând nevastă-mea azi cu mâncarea și pijama, ce asistentă o fi azi la salon, când voi face endoscopia, o fi așa de greu cum se vorbește, las' că nu-i așa de grea ca operația, dacă m-o opera, când m-o opera, ce-o mai fi și coplata asta...”

Trei tornade de gânduri, pe coordonate diferite, care au un punct comun, în care E NECESAR să se oprească

pentru câteva minute: boala pacientului și evoluția ei. Prin această fereastră, comunicarea celor de față (medic, pacient, dar și asistentă!) trebuie să funcționeze la vârf. Medicul întreabă și examinează, pacientul și asistenta răspund (la întrebările adresate, nu la gândurile proprii!), medicul recomandă și explică. Această schemă riguroasă nu se impune pentru suirea medicului pe socul științei, ci pentru desprinderea eficientă, zilnică, a elementelor de evoluție a bolii pacientului și adecvare a tratamentului. Aplicată consecvent, ea poate sprijini bunul mers al lucrurilor într-un spațiu medical, în care au loc și consultații, investigații, operații... și ședințe.

La finalul acestui ritual interuman, în măsura timpului disponibil zilnic, un moment de libertate acordat pacientului poate avea efecte durabile în moralul lui. Poate fi o eliberare a unor gânduri chinuitoare („Sunt amărâtă, mamă... mi-a murit anul trecut un băiat în spital“), un simptom al bolii care nu a reieșit din discuția anterioară („Știi... am amețeli când mă ridic“) sau, de ce nu, o sursă de energie valoroasă pentru ziua grea care urmează („Vă mulțumesc, domnule doctor, mă simt mult mai bine“).

Dincolo de varianta „ieșită din urnă“, între medic, asistentă și pacient nu trebuie ratat momentul unei scurte conversații libere zilnice, care poate micșora neliniștile și poate crește încrederea.

Ca și între oameni sănătoși, de altfel.